

АКЦЕНАТСКИ СИСТЕМ СРПСКИХ ГОВОРА У РУМУНИЈИ (ПОЉАДИЈА)

На основу теренских истраживања обављених на територији Пољадије у Румунији, у местима Златица, Соколовац и Ланговет, прикупљен је материјал који је послужило за анализу прозодијских карактеристика говора поменутих места. Циљ овог рада јесте потпунији опис инвентара и дистрибуције прозодема пољадијских насеља, при чему ће се утврдити и однос овог говора према суседним говорима. На основу индекса фреквенције прозодијских особина у идиолектима говорника са овог подручја, покушаћемо да утврдимо фазе нарушавања акценатског система и крајње резултате његове балканизације, где под балканизацијом подразумевамо нарушавање српског прозодијског система под утицајем неког балканског језика.

Кључне речи: српски говори у Румунији, Пољадија, прозодија, акценатски систем, интерференција.

1. Увод

Пољадија или Белоцркванска котлина представља географску област, која се налази у котлини реке Нере, смештене између Банатских планина у данашњој Румунији и Вршачког брега у Србији.³ Главни центар ове области у Србији је Бела Црква, а наспрам ње су смештена румунска пољадијска насеља.

Соколовац, Златица, Луговет, Прњавор и Лесковица су насеља у којима живе или су до скоро живели махом Срби као већинско становништво. Ова насеља се налазе на обали реке Нере, смештена су у равничарском делу југозападног Баната. Некада су ова насеља улазила у састав географског појма „Клисурса“, а тај назив налази се и на карти генерала Мерција из 1723–

¹ aleksandra.loncar.raicevic@filfak.ni.ac.rs

² Овај текст настао је као резултат рада на пројектима *Истраживање културе и историје Срба у Румунији*, који се реализује уз помоћ Центра за научна истраживања и културу Срба у Румунији при Савезу Срба у Румунији и *Српски језик некад и сад: лингвистичка истраживања* (ФФ 360/1-16-10-01) који се реализује у оквиру Филозофског факултета Универзитета у Нишу.

³ <https://sr.wikipedia.org/wiki/Пољадија>

1725. године. Познати истраживач ових насеља Александар Станојловић употребљава назив Банатска клисура што је и „најприкладнији назив јер у склопу овог топонима нема назива главне реке у овој клисури, тј. Дунава“. У то време није се правила разлика између Пољадије и Клисуре, чак и назив Дунавска клисура може бити рашчлањен на два дела, који је обухватао географски простор од Базјаша до Турн Северина, дужине 142 километра⁴.

У раду „Банатске Хере“ М. Филиповића овим именом се називају становници места на левој страни Нере која се налазе у саставу Румуније: Лесковица, Ланговет, Златица и Соколовац, као и становници Калуђерова, Крушчице, Кусића, Црвене Цркве, Врачевог Гаја и Паланке, на десној страни Нере, у Белоцркванском срезу. Ивић у раду *Место банатског херског говора међу српским дијалектима* наводи да у недостатку подробних података о говорима југоисточног Баната једни аутори ове говоре сврставају у косовско-ресавске, други у шумадијско-војвођанске (Ивић 1958: 327), управо због нејасно одређених дијалекатских граница. Тако је нпр. описујући говор Крушчице, на српској страни, Ивић констатовао да не припада ни косовско-ресавском ни шумадијско-војвођанском дијалекту, што се убрзо показало за целу банатску херску област, чак за цео југоисточни Банат (Ивић 1958: 327).

Клисурске говоре, који су у најближем суседству пољадијских говора, П. Ивић сврстава у смедеревско-вршачки дијалекат (Ивић 1999: 331), који одликује комбинација старије акцентуације и шумадијско војвођанске замене јата (Ивић 1999: 328). За разлику од Ивића, Томић све клисурске и пољадијске говоре, осим говора Свиничана, сврстава у косовско-ресавски дијалекат. М. Окука српска насеља у Банатској клисури, на румунској страни, дуж Дунава, југоисточно од Беле Цркве такође сврстава у косовско-ресавске говоре (Окука 2008: 199).

⁴ Соколовац, у народу познатији као Сакаловац изграђен је на левој обали Нере у близини њеног ушћа у Дунав. Први пут се спомиње под називом Solmos (соко) још 1472. године што га сврстава у ред најстаријих српских насеља са ових простора. Данас је Соколовац општинско место и у састав општине улазе насеља: Златица, Прњавор, Луговет и Базјаш. Према последњем попису становништва из 2011. године 436 становника су се изјаснили као Срби, а осталих 213 као Румуни. Златица се спомиње још 1152. године, што значи да је најстарије српско насеље у Дунавској Клисури и Пољадији. Данашња Златица је смештена на левој обали Нере, уз саме обронке Локве, док се место раније налазило два км удаљено од ове локације. У опису вршачко-карансебешке епархије од 1713. године место је имало 30 домова. У периоду од 1829. до 1840. године назива се Szlatieza, касније, у доба Мађарске је имала мађаризовани назив, Negaanyos, а тек после Првог светског рата 1920. године добила је румунски назив Zlatita. У последњем попису становништва, 20. октобра 2011. године 210 становника су се изјаснили као припадници српске мањине, а 410 становника као Румуни.

2. Акценатски систем

Циљ овог рада јесте потпунији опис инвентара и дистрибуције прозодема у говору пољадијских насеља при чему ће се утврдити и однос овог говора према суседним говорима. На основу индекса фреквенције прозодијских особина у идиолектима говорника са овог подручја, покушаћемо да утврдимо фазе нарушавања акценатског система и крајње резултате његове балканизације, где под балканизацијом подразумевамо нарушавање српског прозодијског система под утицајем неког балканског језика. Опште је познато да ће у сусрету компликованијег и једноставнијег система доћи до прилагођавања првом према другом.

Интерференција у дијалекатским прозодијским системима може настати у сусрету једног дијалекта са другим, са стандардом и са неким од балканских језика (Бошњаковић 2014: 7). У сусрету два дијалекта, оног са старом и оног са новом акцентуацијом, обично ће се у првом започети процес померања силазних акцената ка почетку речи (*лòпата* : *лопàта*); у сусрету неког од старосрпских дијалеката и стандарда може доћи до прихватања само новог места акцента или са силазном интонацијом (*профѐсоре* > *прòфесоре* : *прòфесоре*), а код говорника са експираторном интонацијом и појаве хиперкорекције или дужења (*прóфесоре*). Српски говори у контакту са другим балканским језицима такође имају нарушен прозодијски систем⁵, о чему сведоче радови у којим се анализирају српско-албански језички односи (Станишић 1995); српски говори у контакту са мађарским, румунским и словачким језиком (Степановић 1994)⁶ и српски говори у контакту са мађарским (Милорадовић 2007).⁷

⁵ Анализирајући српско-албанске језичке односе Вања Станишић наводи измене на утицаје на прозодијском плану у зетско-сјеничким, косовско-ресавским и призренско-јужноморавским говорима који су изложени албанском језику. На првом месту уочено је губљење тонских опозиција, тј. замена дугоузлазног акцента догосилазним (*гла̀ва* > *гла̀ва*, *на̀род*) у говору Озринића, Комана, Загарача и Вучитрна; у метохијском и мрковићком говору на месту краткосилазног јавља се дугосилазни (*ж̀ито* > *ж̀ито*) (Станишић 1995: 47-48)

⁶ Српски говори у Мађарској под утицајем најпре мађарског, а затим и румунског и словачког језика имају нарушен прозодијски систем који се огледа у дужењу кратких акцената (*ста̀ница* > *ста̀ница*), скраћивању дугих акцената (*ру̀чак* > *ру̀чак*) и силазним акцентима уместо узлазних (*госпо̀дин* > *госпо̀дин*) (Степановић 1994: 120).

⁷ Велики број радова о прозодијској интерференцији и њеном утицају на формирање страног акцента потврђују актуелност и оправданост бављења овим проблемима у језику. Зачетници ове традиције у руској школи су група фонетичара Лењинградске научне школе лингвистике на челу Л. Р. Зиндером и Л. В. Бондарком који су истакли важност фонолошких истраживања за развој систематског приступа проучавања говорне активности (Nikolaev, Parfenov, Artemiev 2015). Дела А. Метлука сматрају се веома иновативним у области проучавања интеракције прозодијских система језика и у њима су формулисане теоријске основе и методолошки принципи проучавања прозодијске интерференције. Фенеомен билингвизма или двојезичности многи научници сматрају неодвојивим од интерференције U. Weinreich,

У раду ће бити презентован прозодијски материјал разврстан на основу судбине акцената у следећим позицијама:

1. Краткосилазни акценат иза неакцентоване краткоће (на отвореној и затвореној ултими);
2. Краткосилазни акценат у медијалној позицији;
3. Дугосилазни акценат иза неакцентоване краткоће (на отвореној и затвореној ултими);
4. Дугосилазни акценат у медијалној позицији иза краткоће;
5. Краткосилазни акценат иза неакцентоване дужине (на отвореној и затвореној ултими);
6. Краткосилазни акценат у медијалној позицији иза неакцентоване дужине;
7. Дугосилазни акценат иза неакцентоване дужине (на отвореној и затвореној ултими);
8. Дугосилазни акценат у медијалној позицији иза неакцентоване дужине.

Посебно ће бити разматране појаве као што су: скраћивање дугосилазних акцената у крајњем отвореном слогу, дужење у емфази и експираторни акценат.

2.1. Судбина краткосилазног акцента иза неакцентоване краткоће (на отвореној и затвореној ултими):

Тип сестра

Померањем краткосилазног акцента са отворене ултима на неакцентовану краткоћу у већини примера у овом говору извршено је метатаксичко преношење и добијен је краткосилазни акценат:

жѐна, жѐне, зѐмља, сѐло, сѐстра, слѹжба; дѡшла, дѡшло, ѡшло, пѡшла; јѐдна, њѐму.

Тип човѐк

Померањем краткосилазног акцента са последњег затвореног слога на претходну неакцентовану краткоћу најчешће је добијен краткосилазни акценат. Метатаксичко преношење забележено је у примерима:

жѡвот, јѡстук, јѐдан, јѐдна, јѐзик, кѡлуп, ѡтац, тѡчак, ѡнук, чѐкић, чѡвек; шѡљат;

Познато је да код новоштокавских говора код којих се преношење

L.V. Shcherba, R. Jacobson, E. Haugen, A. Martin, L.I. Barannikova, N.A.Lyubimova, A. A. Metluk, G.N. Vishnevskaya, J.A. Dubovsky, A.B. Mishin, L.G. Fomichenko, G.N. Chirsheva, I.G.Bubnov, A.I. Rabinovich, Yu.A. Zhlutenko, E.A. Filatova, N.V. Sukhova (Nikolaev, Parfenov, Artemiev 2015). Они сматрају да се интерференција манифестује на свим језичким нивоима, али је нарочито уочљива у фонетици, када је процес интерференције објективан и не зависи од воље говорника

ограничава на ликвидацију окситогенезе краткосилазног акцента, нема сагласности у погледу акцента пренесеног на првобитно кратку ултиму. У неколико говора се јавља краткоузлазни акценат (нпр. васојевићки и бјелопавлићки), у другим многобројнијима – краткосилазни (на целој косовско-ресавској територији) и најзад у низу говора имамо кановачки акценат. На основу нашег материјала, у говорима Пољадије присутна је тенденција као у косовско-ресавском. Мада, Ивић наводи да се у херском говору у овом положају поред краткосилазног јавља и кановачки акценат – *жѣна, њшла, њнук; ђца, кѡња, свѣкра* (Ивић 1958: 328), што је забележено и у нашој грађи (*бабу, деџа, жѣне, мѡми, сѣстра ћѡшку, дѡшла*), али у знатно мање примера него што је то био случај у Дунавској Клисурси.⁸

Тип мотѡка

Краткосилазни акценат у медијалној позицији иза неакцентоване краткоће у говору пољадијских насеља се веома добро чува, што иначе и представља једну од карактеристика говора са старијом штокавском акцен-туацијом. Као илустрацију наводимо део забележене грађе:

аљине, градѡна, грабљѡ, владѡка, детѡта, држѡву, држѡва, женѡма, Златѡџа, Србѡја, Србѡје, Србѡју, Илија, камѡра, камѡре, капѡја, капѡју, касѡпин, кеџѡља, кобиље, кревѡти, крмѡча, кудѡља, кутѡја, курѡза, лопѡта, молитве, Мирјѡна, Молдѡва, недѡља, Никѡла, овѡма, орѡси, поклѡде, ракија, Решѡџа, рукама, ручѡџа, столѡџа, телѡта, товѡри, унѡку, Ускрѡса, фуруне, џипѡле;

волѡ, белѡжи, говѡри, говѡру, горѡли, дочѡка, женѡли, имѡли, имѡо, исѡко, истѡра, обѡре, одвѡзем, одмѡри, огрѡзне, ожѡениши, остѡло, остѡне, отвѡрен, отвѡрам, отѡшио, отѡшили, погѡнеши, појѡду, покѡсне, покѡпим, помѡгнем, почѡстим, прекрѡсти, пропѡла, родѡла, родѡло, седѡо, седѡли, сванѡла, склопѡли, товѡри, убѡли, увѡти, узѡмо; готѡво; четѡри; њѡгѡве; годѡишњи, пролѡћно.

Без обзира на то што се краткосилазни акценат добро чува у медијалној позицији иза краткоће, забележен је и одређени број примера са метатак-сичким преношењем: *дрѡжали, ѡграли, пѡзнали; жѡнама.*

2.2. Дугосилазни акценат иза неакцентоване краткоће (на отвореној и затвореној ултими) и дугосилазни акценат у медијалној позицији иза краткоће

Тип болѡ

Дугосилазни акценат иза неакцентоване краткоће у финалном слогу показује велику стабилност, о чему сведоче примери:

влатѡ, држѡи, губѡи, зовѡе, идѡе, имѡа, печѡе, плетѡе, седѡи, стојѡи, свештѡа, удѡа, учи, цветѡа, читѡа, чупѡа; затѡ, којѡа, овѡе, овѡа, овѡу, такѡ; евѡе;

⁸ Лончар Раичевић 2018.

Међутим, у овој позицији могуће је и померање дугосилазног акцената на претходни слог и тада се се акценат реализовао као краткосилазни:

вѡде (Гјд), *зѣмље* (Гјд); *бѣре* (3. л. през), *кѡпа* (3. л. през), *плѣте* (3. л. през), *црѣта* (3. л. през).

Тип астáл

У затвореном финалном слогу, такође је стабилан дугосилазни акценат:

Банáт, бунáр/бўнар, вагѡн, дућáн, занáт, комáн, колáч, косáч, круњáч, лекáр, ора́ч, паркѣт, пасу́љ, пеишкíр, проблѣм, сејáч, сељáк, сокáк, цртáк, шофѣр; бојíш, држíш, крстíш, немѡј, продáш, седíш, учíш; данáс, напред ноћáс, озгѡр; четрѣс; овáј, онáј, његѡв; такѡ такáв, али се ипак бележе и примери са метатакским преношењем после скраћења: *бўдак; ѡмáш, ѡмам, ѡмáш, зѡвем, кѡпам, кѡпáш*.

Тип девѡјка

Дугосилазни акценат у медијалној позицији иза неакцентоване краткоће је веома стабилан у овим говорима о чему сведоче примери:

арѣнда, девѡјке, девѡјку, колѣчке, љуљáшке, ора́ње, печу́рку, прстѣње, Руму́нка, седѣ́лку; иду́ће, јесѣ́ње, једíно, домáћа, десѣти, кућѣвни, метáлни, могу́ћи, руму́нски; завѣжем, забрáзди, завршѣн, запáли, изглѣда, изи́ђем, корíсте, облáчим, обўвам, отíднем, отвáра, повѣзан, рази́ђе, ужíва; којíма;

1.3. Судбина краткосилазног акцената иза неакцентоване дужине (на отвореној и затвореној ултими)

Као и у већини новоштокавских говора са непренесеном акцентуацијом краткосилазни акценат је повучен са последњег слога.

Тип дѣтѣ

Померањем краткосилазног акцената са отворене ултима на неакцентовану дужину добија се дугоузлазни акценат, што потврђују примери.

ба́шита, бра́зда, ва́рош, ве́дро, во́јска, вре́ме, ба́шита, бра́на, глѣто, ду́ша, зíма, ја́рма, ко́лца, ла́нац, кљѣшита, лѡнче, млѣко, Нѣра, на́рлог, писáц, ручáк, сви́ла, слугá, стра́на, Швáба, иструдáла.

Тип нáрд

Померање краткосилазног акцената са затворене ултима на неакцентовану дужину забележено је само у једном примеру: *ра́зред*. Иначе се у овој позицији најчешће чува старо акценатско стање:

Бѡжíћ, зáтвѡр, нáрдѡ, прѡзѡр.

Тип пѣтáли

Краткосилазни акценат иза неакцентоване дужине у већини примера чува се у медијалној позицији:

áвли́ја, áвли́ју, áртíје, бѡлнíца, бўргíја, грáнчíце, кљѣштíма, кѡмши́је, краљѣвíћ, лѣкѡве, Мáчѣвíћ, нáзíви, нѡвчíћи, пѣвнíца, пѣнзíја, пѣнзíје,

*прѣдмѣти, прѣдсѣдник, нѣстѣињу, рѣзрѣда, смѣлнѣца, чѣснѣца, тѣрпѣија; бѣ
цѣо, бѣвѣли, дѣђѣите, мѣнѣло, мѣрѣо, мѣрѣала, кѣзѣо, кѣзѣли, кѣлѣо, крѣнѣли,
крѣпѣли, пѣлѣли, пѣтѣо, пѣтѣли, пѣтѣле, прѣмѣо, рѣдѣо, рѣдѣли, снѣвѣо, спѣ
вѣо, трѣжѣли, чѣвѣли, шѣтѣла; пѣсѣбна; пѣсѣбно;*

У великом броју примера под утицајем румунског језика долази до промене дугоузлазног у дугосилазни акценат, што спада у одлику која је обична и честа у говорима који су изложени румунском језику (Ивић 1990: 191–192).

Разни *занѣти* су били у село.// Морали смо да идемо у *рѣку*.// Видите какво је дошло *врѣме*.// Кад отиднем код *лекѣра*.// Он сваки *пѣтак* дође.// Немаш *плѣту*.// Све је *нѣсто*.// Немаш плуг, немаш *брѣну*.// Имао сам *прѣблѣме*.// Све по *рѣду*.// *Трѣву* имам *фину*.// Имали смо *машиѣну*.// Идем да купим *цигѣре*.// Велика *трѣва*.// Живот *тѣжак* смо имали. То су стари *алѣти*.// Оне су *окрѣгле*.// Прстење од *метѣла*.// *Бѣло* пра прошло.// *Прѣчају* људи.// Преко *нѣта* Златице.

Ова појава је запажена и у југоисточном Банату (Ивић 1957: 32). Тамо дугосилазни акценат долази уместо створеног дугоузлазног и употребљава се свуда паралелно са њим (Ивић 1957: 33). Узроци промене леже у чињеници да се јавља око румунске границе „обично у селима где има становништва румунског порекла, и продире напореда са низом румунских особина у синтакси“ (Ивић 1957: 33). Ивић сматра да је на разликовање силазних и узлазних акцената разорно деловала фонетика румунског језика који познаје само једну интонацију“ (Ивић 1957: 33), па тако као и у случају говора Галипољских Срба узрок ове појаве лежи у симбиози са несловенским живљем, које не прави разлику између силзне и узлазне интонације.

Иначе је познато да се у штокавским говорима догосилазни акценат уместо дугоузлазног јавља по правилу дуж ивице наше етничке територије: у Славонској Подравини, у вучитрнском крају, у галипољском говору, што никако не може бити „плод случаја, па је очевидно да бар на неким од тих места узроке укидању интонационих опозиција треба тражити у међујезичком контакту“ (Ивић 1958: 328).

1.4. Дугосилазни акценат иза неакцентоване дужине (на отвореној и затвореној ултими) и дугосилазни акценат у медијалној позицији иза неакцентоване дужине.

Тип вѣчѣ

Иако је процес померања на отвореној ултими иза дуге пенултима захватио ове говоре: *дѣше*, (Гмн), *љѣди* (Гмн), ипак доминирају примери са старијим стањем:

ѣрѣ (Гмн), *дѣшѣ* (Гмн), *вѣјскѣ* (Гјд), *пѣднѣ*, *пѣпѣ* (Гјд), *снѣгѣ* (Гјд), *ствѣрѣ* (Гмн); *врѣшѣ* (3. през), *жѣвѣ* (3. л. през), *жѣвѣ* (3. л. през), *кѣзѣ*, *чѣвѣ*.

Тип вџчѣш

У затвореном слогу иза дуге пенултима јављају се искључиво примери са непренесеним акценатом:

вршѣш, вџчѣм, жѣвѣм, жѣвѣши, крадѣм, крадѣши, мџзѣм, обџчѣш, прѣдѣш, сѣчѣш, тџчѣш, ћџтѣш.

Тип вршѣмо

Дугосилазни акценат у медијалној позицији иза неакцентоване дужине показује велику стабилност:

бѣрање, дрџжѣње, круњање, наџрџче, пѣтање; вршѣмо вџчѣмо, жѣвѣмо, жѣвѣте, жџрѣмо, сѣчѣмо, трѣсѣмо;

Међутим, забележени су и примери у којима се дугосилазни акценат иза дугог слога скрађује у краткосилазни: *вџчѣду*⁹.

1.5. Експираторни акценат

У појединим примерима у којима је уочено скрађивање акцената, може се претпоставити постојање експираторног акцената: *дѣн, грѣбље, крај, шкѣлу; кажем;*

Слична запажања у вези са експираторним акценатом бележи Ж. Бошњаковић у говору источне Шумадије и С. Милорадовић у говору Белобрешке (Милорадовић 2007).

2. Закључне напомене

У погледу акцентуације овај говор спада у групу старијих новоштокавских говора, оних који силазне акценте ван првог слога речи углавном чувају непренесене.

Инвентар прозодема подразумева троакценатски систем са сачуваном преакценатском дужином и радикално скрађеним квантитетом иза акцената, па у том погледу овај говор иде паралелно са косовско-ресавским дијалектом.

Дистрибуција акцената је следећа:

1) Краткосилазни се среће на првом и унутрашњем слогу акцентованих речи (*сѣстра, клисѣра*);

2) Дугосилазни се налази на свим слоговима у речи (*пѣнциер, жџрѣмо, астѣл*);

3) Дугоузлазни се може наћи само на пенултими (*војске, наџрлог*).

Анализа прозодијских одлика говора Пољадије показала је, с једне стране, да овај говор поседује типичне одлике косовско-ресавске акценту-

⁹ Према Ивићевом материјалу, у Крушчици и Врачевом Гају такође долази до скрађивања дугосилазног акцената у краткосилазни (*Богѣјављање, пѣтање*).

ације, а са друге, да су у њему започети процеси разградње акценатског система, чему доприноси специфична ситуација у којој се говор Пољадије налази као српски говор у несловенском окружењу.

Литература

- Бошњаковић, 2008: Ж. Бошњаковић, *Фонетске особине говора источне Шумадије*. Српски дијалектолошки зборник LV. Београд, 1–322.
- Бошњаковић, 2014: Ж. Бошњаковић. *Фазе и резултати балканизације прозодичког система у говорима шумадијско-војвођанског дијалекта Срба у Румунији*, IWoBA VIII, Реферати VIII међународног скупа о балтословенској акцентологији, Славистички зборник, Нова серија, књига I. Нови Сад, 7–16.
- Ивић, 1957: П. Ивић, *О говору галипољских Срба* у: Српски дијалектолошки зборник, XII Београд: Српска академија наука, Институт за српски језик, 1–520.
- Ивић, 1958: П. Ивић, *Место банатског херског говора међу српским дијалектима*, Банатске Хере, Војвођански музеј, Посебне издања, Нови Сад, 326–353.
- Ивић, 1999: П. Ивић, *Српски дијалекти и њихова класификација (II)*. Нови Сад: Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, XLII, 303–354.
- Ивић, 2001: П. Ивић, *Дијалектологија српскохрватског језика. Увод у штокавско наречје*, у: Целокупна дела, II, Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Сремски Карловци – Нови Сад.
- Ивић и др. 1994: П. Ивић, Ж. Бошњаковић, Г. Драгин, *Банатски говори шумадијско-војвођанског дијалекта*. Српски дијалектолошки зборник XL, Београд 1–419.
- Лончар Раичевић, 2017: А. Лончар Раичевић, *О акценатским карактеристикама српских говора у Румунији (говор Дињаши)*, *Исходишта 3*. Темишвар/Ниш, 159–169.
- Лончар Раичевић, 2018: А. Лончар Раичевић, *О акценатским карактеристикама српских говора у Банатској Клисурси (Белобрешка)*, *Исходишта 4*. Темишвар/Ниш, 159–171.
- Милорадовић, 2007: С. Милорадовић. *И ракију ти ем сас медом. Дијалекатска слика Белобрешке (Румунија)*. *Probleme de filologie slavă*, XV. Timișoara: Universitatea de Vest din Timișoara, 573–580.
- Милорадовић, 2015: С. Милорадовић. *Српски периферни говори – међујезички утицаји и балканистички процеси*, *Gwary Dzis – vol. 7*, 71–82.
- Николајев и др. 2015: А. Nikolaev, Е. Parfenov, I. Artemiev. *Foreign Language Accent and Prosody in the Context of Cross-cultural Multilingualism. Mediterranean Journal of Social Sciences, MCSER Publishing, , Vol6, No 6, S7, Rome – Italy, 242–247.*
- Окука, 2008: М. Okuka, *Srpski dijalekti*, Zagreb (SKD Prosvjeta).

- Пецо, 1989: А. Песо, *Pregled srpskohrvatskih dijalekata*, Naučna knjiga, Beograd 1989.
- Радан, 2009: М. Радан. *Иновације у српским говорима у румунском Банату у светлу језичке интерференције (са посебним освртом на карашевске говоре)*. Научни састанак слависта у Вукове дане 38/1, Београд 289–302.
- Радан, 2014: М. Радан. *О акценту најархаичнијих српских говора у румунском Банату (карашевски, свинички, банатско-црногорски)*. IWoBA VIII, Реферати VIII међународног скупа о балтословенској акцентологији, Славистички зборник, Нова серија, књига I. Нови Сад.
- Станишић, 1995: В. Станишић. *Српско-албански језички односи*. Српска академија наука и уметности. Балканолошки институт. Посебна издања 59. Београд: 156 стр.
- Степановић, 1994: П. Степановић. *Говори Срба и Хрвата у Мађарској. Штокавско наречје*. Матица српска. Вукова задужбина, 171.

Aleksandra R. Lončar Raičević

ABOUT THE ACCENTUAL CHARACTERISTICS OF THE VARIETY OF SERBIAN USED IN THE ROMANIA (POLJADIJA)

Summary

Based on the field research carried out on the territory of the Poljadia in Romania, we have collected the material which was used in the analysis of the prosodic characteristics of the given variety. The paper presents the accentual system, including the inventory and the distribution of the prosodemes. One of the most prominent features of this variety is the Old-Shtokavian type of accentuation, i.e. the new system of three accents derived from the Old-Shtokavian inventory with two accents.